Δήλωση της Ιεράς Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας

Στις 17 Οκτωβρίου 2019 η συνελθούσα σε συνεδρία Ιερά Σύνοδος της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας προέβη σε δήλωση σχετικά με την κατάσταση, η οποία διαμορφώθηκε στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδος κατόπιν διεξαγωγής εκτάκτου συνελεύσεως της Ιεράς Συνόδου Ιεραρχίας στις 12 Οκτωβρίου 2019 για το ουκρανικό εκκλησιαστικό (πρακτικά αριθμ. πρωτ. 125).

Μέλη της Ιεράς Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας έλαβαν γνώση των αναρτηθέντων στα Μέσα Μαζικής Ενημερώσεως εγγράφων της εκτάκτου Συνελεύσεως της Ιεράς Συνόδου της Ιεραρχίας της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ελλάδος από 12ης Οκτωβρίου 2019 και ειδικότερα δε του Ανακοινωθέντος της Συνόδου και της Εισηγήσεως του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και Πάσης Ελλάδος Ιερωνύμου με θέμα «Αυτοκεφαλία Εκκλησίας Ουκρανίας», διά της οποίας εισηγείται «τὴν ἀναγνώρισιν…τῆς Αὐτοκεφαλίας τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς ἀνεξαρτήτου Δημοκρατίας τῆς Οὐκρανίας».

Εφόσον η υπό τον Μητροπολίτη Κιέβου και πάσης Ουκρανίας Ονούφριο αυτοδιοίκητος Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία με 95 αρχιερείς, πλέον από 12 χιλιάδες ενορίες, πλέον από 250 Ι. Μονές και δεκάδες εκατομμύρια πιστούς παραμένει κανονικώς ενωμένη με την Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας και ούτε ζήτησε αυτοκεφαλία από κανένα, προφανώς πρόκειται περί αναγνωρίσεως των σχισματικών παρατάξεων της χώρας. Ενωρίτερα ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαίος προχωρούσε σε επανειλημμένες δηλώσεις περί αναγνωρίσεως του Μητροπολίτη Κιέβου και πάσης Ουκρανίας Ονουφρίου ως μόνου κανονικού Προκαθημένου της ἐν Ουκρανία Ορθοδόξου Εκκλησίας (με τελευταία τέτοια δήλωση να είχε κάνει εἰς επήκοον όλων στη Σύναξη Προκαθημένων των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών τον Ιανουάριο 2016). Ἐν τούτοις, στο τέλος του έτους 2018 ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος σε αντίθεση με τις παλαιότερες του δηλώσεις και χωρίς να είναι κανονικώς αρμόδιος, άνευ μετανοίας και αποκηρύξεως του σχίσματος «αποκατέστησε» όσους καθαιρέθηκαν, αναθεματίσθηκαν ή ουδέποτε είχαν ούτε κανονική χειροτονία, αλλά ούτε και την τυπική αποστολική διαδοχή. Επικεφαλής της νεόδμητης δομής ανέλαβε άνθρωπος με «χειροτονία» από τον καθηρημένο και αφορισμένο από την Εκκλησία πρώην μητροπολίτη Κιέβου Φιλάρετο Ντενισένκο. Ο τελευταίος και αυτός «αποκαταστάθηκε» «εἰς τὸ ἀρχιερατικὸ ἀξίωμα» από τον Κωνσταντινουπόλεως, αλλά αμέσως μετά αποχώρησε από την άρτι συγκροτηθείσα «εκκλησία», ανακοινώνοντας την ανασύσταση της παλαιότερης σχισματικής αυτού παρατάξεως, την οποία χαρακτηρίζει «πατριαρχείο Κιέβου».

Περί δύσκολης θέσεως, στην οποία περιήλθε η Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία κατόπιν αντικανονικής νομιμοποιήσεως του ουκρανικού σχίσματος από την Κωνσταντινούπολη, καθώς και βίας και διωγμών, που εξαπέλυσαν σε βάρος των πιστών τέκνων της οι πρώην αρχές της Ουκρανίας, η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας κατ'επανάληψιν πληροφόρησε τις εκκλησιαστικές αρχές της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ελλάδος. Στις 9 Οκτωβρίου, λίγες ημέρες πριν την μνημονευθείσα έκτακτη Συνέλευση της Ιεραρχίας, ο Πατριάρχης Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών Κύριλλος απέστειλε αδελφικό Γράμμα προς τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελλάδος Ιερώνυμο με προτροπή να απέχουν από μονομερείς ενέργειες και να μην προβαίνουν σε «ἐσπευσμένες ἀποφάσεις μέχρις ὅτου τὸ Ἅγιον Πνεῦμα συναγάγῃ πάντας τοὺς Προκαθημένους τῶν Ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ συνετίσῃ αὐτοὺς ὥστε, διὰ κοινῶν προσπαθειῶν, ἐξ ὀνόματος συμπάσης τῆς Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας νὰ εὕρωμεν λύσιν, μὲ τὴν ὁποίαν νὰ εἶναι ἀναπαυμένοι οἱ πάντες καὶ ἡ ὁποία θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ὑπέρβασιν τῆς παρούσης κρίσεως».

Λύπη προκαλεί ότι την ανάγκη εσπευσμένης και μονομερούς αναγνωρίσεως της αντικανονικής σχισματικής κοινότητας ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Ιερώνυμος την αιτιολογεί με σειρά εσφαλμένων και ψευδών επιχειρημάτων, τα οποία κατ᾽επανάληψιν είχαν αναιρεθεί όχι μόνο από ιεράρχες, επιστήμονες και θεολόγους της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας, αλλά και από αρκετούς επιφανείς αρχιερείς, ιερείς και θεολόγους της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ελλάδος.

Δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα η θέση του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Ιερωνύμου ότι «ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας…παρέμεινε πάντοτε εἰς τὴν κανονικὴν ἐκκλησιαστικὴν δικαιοδοσίαν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, τοῦ Οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου». Το έτος 1686 διά Γραμμάτων του Παναγιωτάτου Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Διονυσίου και της Ιεράς Συνόδου της Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας η μητρόπολη Κιέβου υπάχθηκε στη δικαιοδοσία του Πατριαρχείου Μόσχας. Επί 300 και πλέον έτη όλη η Ορθοδοξία, συμπεριλαμβανομένης και της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ελλάδος, αναγνώριζε την επί της μητροπόλεως Κιέβου κανονική δικαιοδοσία του Πατριαρχείου Μόσχας. Ταυτόχρονα, σύμφωνα με τους ιερούς κανόνες της Εκκλησίας, για τις δικαιοδοσιακές διαφορές ισχύει παραγραφή 30 ετών (25^{ος} καν. της Πενθέκτης Συνόδου).

Όλα τα παραπάνω αγνοήθηκαν από τις δύο Επιτροπές της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ελλάδος, στις οποίες ανετέθη η εξέταση του ουκρανικού εκκλησιαστικού. Στα πορίσματά τους οι Επιτροπές, κατά τον μητροπολίτη Κυθήρων και Αντικυθήρων Σεραφείμ, «παραθεωροῦν τήν ζῶσα παράδοσι τῆς ἀπό 300 περίπου χρόνων ἐξαρτήσεως τῆς Μητροπόλεως Κιέβου καί πάσης Οὐκρανίας ἀπό τό Πατριαρχεῖο Ρωσίας. Αὐτή ἄλλωστε ἡ πραγματικότητα ἀπεικονίζεται σέ ὅλα τά Δίπτυχα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μέχρι καί τό ἐφετεινό. Παραβλέπουν, ἴσως, τό γεγονός ὅτι ὁ νῦν Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.Βαρθολομαῖος διά Πατριαρχικῶν Γραμμάτων (1992 καί 1997) ἀναγνωρίζει τήν κανονικήν δικαιοδοσίαν τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας ἐπί τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κιέβου καί τόν σεβασμόν τῶν ἐπιβληθεισῶν κανονικῶν ποινῶν εἰς τούς νῦν ἀποκαθαρθέντας καί ἀποκατασταθέντας καθηρημένους καί σχισματικούς κληρικούς».

Δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα και ο ισχυρισμός του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Ιερωνύμου ότι δήθεν «ἐπειδὴ τὸ Πατριαρχεῖν Μόσχας ἀπουσίασεν ἀπὸ τὰς ἐργασίας τῆς Συνόδου τῆς Κρήτης, κατὰ τὸ 2016, δὲν ἐδόθη ἡ δυνατότης συζητήσεως τοῦ θέματος τῆς χορηγήσεως τοῦ αὐτοκεφάλου». Στην πραγματικότητα το θέμα του αυτοκεφάλου αποσύρθηκε από την Ημερήσια Διάταξη της Συνόδου πολύ ενωρίτερα κατόπιν επίμονης παρακλήσεως του Πατριάρχη Βαρθολομαίου. Τώρα πλέον καθίσταται οφθαλμοφανές ο λόγος της ως άνω κινήσεως. Άλλωστε στις συνεδριάσεις της Διορθοδόξου Προπαρασκευαστικής Επιτροπής των ετών 1993 και 2009 εκπρόσωποι όλων των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών κατέληξαν σε συμφωνία σχετικά με την τάξη χορηγήσεως του αυτοκεφάλου, η οποία προβλέπει: α) συγκατάθεση της Τοπικής Συνόδου της κυριάρχου Μητρός Εκκλησίας ώστε η μερίδα αυτής να λάβει το αυτοκέφαλο, β) εξασφάλιση από τον Οικουμενικό Πατριάρχη της συναινέσεως όλων των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών, η οποία εκφράζεται ομοφώνως από τις Συνόδους αυτών, γ) με συγκατάθεση της Εκκλησίας Μητρός και πανορθόδοξη συναίνεση επισήμως ανακηρύσσεται το αυτοκέφαλο με την έκδοση του Τόμου, ο οποίος «ὑπογράφεται ὑπό τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, συμμαρτυρούντων ἐν αὐτῷ διά τῆς ὑπογραφῆς αὐτῶν τῶν Μακαριωτάτων Προκαθημένων τῶν ἁγιωτάτων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, πρός τοῦτο προσκαλουμένων ὑπό τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου». Σχετικά με το τελευταίο σημείο, δεν συμφωνήθηκε μόνον πλήρως η τάξη υπογραφής του Τόμου, αλλά αυτό δεν αναιρεί τις προηγούμενες συμφωνίες, οι οποίες είχαν επιτευχθεί επί των λοιπών σημείων. Στις Συνάξεις των Προκαθημένων των ετών 2014 και 2016 η αντιπροσωπεία του Πατριαρχείου Μόσχας καθώς και εκπρόσωποι ενίων αδελφών Εκκλησιών, επέμειναν στην ένταξη του θέματος του αυτοκεφάλου στην Ημερήσια Διάταξη της Συνόδου. Η Ρωσική Εκκλησία δέχθηκε τελικά την απόσυρση αυτού του ζητήματος από την Ημερήσια Διάταξη της Συνόδου μόνον όταν τον Ιανουάριο 2016 ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος, παρουσίᾳ των λοιπών Προκαθημένων, διαβεβαίωσε ότι η Αγιωτάτη Εκκλησία της

Κωνσταντινουπόλεως δεν είχε προθέσεις να προχωρήσει σε κάποιες ενέργειες, που να αφορούν στην εκκλησιαστική ζωή στην Ουκρανία, ούτε κατά την Αγία και Μεγάλη Σύνοδο, αλλά ούτε και μετά.

Τα επιχειρήματα, που κατατάσσονται στην εισήγηση του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Ιερωνύμου και παλαιότερα είχαν κατ'επανάληψιν αναιρεθεί, ακολουθούν επακριβώς τη θέση του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως. Όμως εγείρονται αμφιβολίες ως προς το κατά πόσον τα συμμερίζεται το πλήρωμα της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ελλάδος. Την έλλειψη ομοφροσύνης στους κόλπους της ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος επί του ἐν λόγῳ θέματος καθώς και την περιφρόνηση των φωνών των μη συμφωνούντων με την αναγνώριση του ουκρανικού σχίσματος μαρτυρεί ο μητροπολίτης Κυθήρων Σεραφείμ: «Προηγήθησαν οἱ δύο πολιοί καί πολυσέβαστοι Μητροπολῖται Καρυστίας κ.Σεραφείμ καί Ἠλείας κ.Γερμανός, οἱ ὁποῖοι ὡμίλησαν μέ πολλήν σοφίαν καί σύνεσιν ἐπί τοῦ φλέγοντος τούτου ζητήματος, ἀναγνωρίσαντες μέν ὅτι ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης ἔχει τό κανονικό δικαίωμα τῆς χορηγήσεως ὑπό ὅρους τῆς Αὐτοκεφαλίας, ἀλλά καί ὅτι ἡ παροῦσα περίστασις εἶναι πολύ κρίσιμος καί ἀπαιτεῖται μεγάλη περίσκεψις καί ἐμβριθής μελέτη κάι ἐξέτασις, ἄνευ χρονικῆς πιέσεως, τοῦ ὅλου δυσχεροῦς αὐτοῦ ζητήματος. Εἰς αὐτό τό «μῆκος κύματος» ἐκινήθησαν καί οἱ Σεβ. Μητροπολῖται: Καισαριανῆς Δανιήλ, Μεσογαίας Νικόλαος, Πειραιῶς Σεραφείμ...καί ἡ ταπεινότης μου. Οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Δρυϊνουπόλεως Ἀνδρέας καί Αἰτωλίας Κοσμᾶς δέν ἔλαβον τόν λόγον, ἀλλά συνετάχθησαν μέ τούς προλαλήσαντας Σεβ. Ἀρχιερεῖς. Οἱ ἀπουσιάζοντες, ἀλλά τοποθετηθέντες γραπτῶς Σεβ. Μητροπολῖται Νέας Σμύρνης Συμεών καί Κερκύρας Νεκτάριος προσεγγίζουν μέ τήν ἴδια εὐαισθησία καί προοπτική τό σοβαρόν αὐτό Οὐκρανικόν ζήτημα».

Στο Γράμμα του προς τη Σύνοδο της Ιεραρχίας και τον Μακαριώτατο Πρόεδρό της ο Μητροπολίτης Νέας Σμύρνης Συμεών επισημαίνει ότι «τὸ οὐκρανικό αὐτοκέφαλο καὶ οἱ συνθῆκες ὑπό τὶς ὁποίες χορηγήθηκε δέν ἔχουν καμιά ὁμοιότητα μέ τά ἄλλα αὐτοκέφαλα πού χορηγήθηκαν παλαιότερα» από το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως. Τονίζει ότι «ἡ ἀναγνώριση ἐν τάχει...τῶν σχισματικῶν καί τῶν λεγομένων «αὐτοχειροτονήτων», — παρακαμπτομένης τῆς κανονικῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά καί τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας ὑπό τοῦ ὁποίου καταδικάστηκαν οἱ σχισματικοί— καί ἡ χορήγηση τοῦ αὐτοκεφάλου στή νέα ἐκκλησιαστική δομή γεννᾶ εὔλογα ἐρωτηματικά καί προκαλεῖ ἀντιδράσεις». Επίσης υποδεικνύει το κανονικώς απαράδεκτο γεγονός συνυπάρξεως «δύο παραλλήλων τοπικῶν Ἐκκλησιῶν» στην Ουκρανία και τον ήδη γενόμενο διχασμό εντός της «νέας ἐκκλησιαστικῆς δομῆς πού ἔλαβε τό αὐτοκέφαλο». Αναφέρει άμεσα το ενδιαφέρον των μεγάλων γεωπολιτικών δυνάμεων για την βεβιασμένη χορήγηση «αυτοκεφαλίας» στους σχισματικούς. Αντιπαραβάλλοντας τη σημερινή κατάσταση της Ορθοδοξίας με τα γεγονότα του Μεγάλου Σχίσματος του έτους 1054, καλεί την ιεραρχία «νά μή σπεύσουμε νά λάβουμε θέση». «Ἡ βεβιασμένη καί «στό πόδι» ἀντιμετώπιση τοῦ ζητήματος θά μᾶς ἐκθέσει καί θά ἐμπλέξει τήν Ἐκκλησία μας σέ περιπέτειες. Εἶναι λάθος νά πιστεύουμε ὅτι μιά τέτοιου εἴδους ἀντιμετώπιση τοῦ θέματος συνιστᾶ στήριξη πρός τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο».

Ο Μητροπολίτης Κερκύρας Νεκτάριος, ο οποίος δεν μπόρεσε να παραστεί στην έκτακτη Συνέλευση της Συνόδους Ιεραρχίας της Εκκλησίας του, απεύθυνε Γράμμα προς τη Σύνοδο, όπου ζητά «νά ἀναβάλουμε τήν λήψη αὐτῆς τῆς ἀποφάσεως». Υπογραμμίζει ότι δεν θεωρεί ότι «ὁ καιρός εἶναι κατάλληλος γιά νά λάβουμε ἀπόφαση ἐπί τοῦ ἀκανθώδους αὐτοῦ ζητήματος καί ἐπειδή καί οἱ γεωπολιτικές συνθῆκες στήν εὐρύτερη περιοχή δέν εἶναι ὁμαλές, μέ ἀποτέλεσμα ἡ ὅποια ἀπόφαση νά εἶναι πιθανόν νά προκαλέσει δυσκολίες στήν πατρίδα μας». Ακόμη καλεί την Εκκλησία της Ελλάδος να κάνει «μία ἀπόπειρα νά μεσολαβήσουμε» ώστε να ξεκινήσει διάλογος μεταξύ των Πατριαρχείων Κωνσταντινουπόλεως και Μόσχας.

Ως ειδήμων στα θέματα του εκκλησιαστικού κανονικού δικαίου ο Μητροπολίτης Πειραιώς Σεραφείμ δεν μόνον κατέθεσε ενώπιον της Συνόδου μια εμπεριστατωμένη μελέτη, όπου πειστικώς αναίρεσε

την επιχειρηματολογία της εισηγήσεως του Προκαθημένου της Εκκλησίας της Ελλάδος, αλλά και διά προφορικών του παρεμβάσεων άσκησε δριμύτατη κριτική στην λεγόμενη «ενωτική σύνοδο» των σχισματικών. Τόνισε ότι «ἡ συγκληθείσα λεγομένη «ἑνωτικὴ Σύνοδος» εἶναι καὶ αὐτὴ ἄκυρος διότι ἀπαρτίσθηκε ἀπὸ λαϊκὰ πρόσωπα καὶ κατὰ ταῦτα ἡ χορήγηση τοῦ καθεστώτος τῆς Αὐτοκεφαλίας σέ αὐτήν τήν μή ὑποστατή «ἐκκλησιαστική» Δομή ἀποβαίνει ἄκυρος». Ακόμη υπογράμμισε ότι απόπειρες δικαιώσεως αυτών των «κανονικών ακυροτήτων» με ανώμαλη κανονική πρακτική, «μέ προσφυγή στήν Ὀθωμανική αἰχμαλωσία τῆς Ἐκκλησίας» και τη χαλεπή περίοδο όταν μερικές κατά τόπους Εκκλησίας τελούσαν σε άμεση εξάρτηση από τον Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως, «παρασιωποῦν τήν κανονική τῆς Ἐκκλησίας τάξι τῶν Ἁγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων». «Ζήτησα ἀπό τήν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος – λέγει ο Μητροπολίτης Σεραφείμ – τήν σύγκλησι Πανορθοδόξου Συνόδου γιά τήν ἐπίλυσι τοῦ δυσχερεστάτου αὐτοῦ θέματος πού ἐμπλέκεται δυστυχῶς ἡ γεωπολιτική καί ἡ γεωστρατηγική μέ ἐνέργειες πρός ὅλους τούς Προκαθημενους τῶν Αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ταυτοχρόνως ἐμέμφθην τήν Συνοδική Ἐπιτροπή ἐπί τῶν Διορθοδόξων καί Διαχριστιανικῶν Σχέσεων διότι οὐδεμία εἰσήγησι παρουσίασε στήν Διαρκή Ἱ. Σύνοδο, στόν Μακαριώτατο Πρόεδρο καί τήν Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιά τίς ἀπόψεις ἐπί τοῦ θέματος τῶν λοιπῶν Αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καί τήν προεκτίμησι τῶν τυχόν συνεπειῶν γιά τήν ἑνότητα τῆς Ἐκκλησίας, τήν διακοπή τῆς κοινωνίας μέ τήν Ἐκκλησία τῆς Ρωσσίας καί τήν ἀναγνώριση ὑπ' Αὐτῆς Παλαιοημερολογιτῶν ἐν Ἑλλάδι. Συγχρόνως ἀπήντησα στόν Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Νομοκανονικῶν ὅτι ὁ Μητροπολίτης Ὀνούφριος δέν εἶχε καμμία δυνατότητα νά συμπράξει στήν λεγομένη «ἑνωτική Σύνοδο» ὅπως δέν θά εἶχε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν νά συμπράξει μέ τόν αὐτοτιτλοφορούμενο ὡς «Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν» κ. Παρθένιο Βεζυρέα, καθηρημένο Διάκονο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

Το ανακοινωθέν της εκτάκτου Συνελεύσεως της Ιεραρχίας ενημέρωσε για την απόφαση, η οποία λήφθηκε κατόπιν συζητήσεως του ἐν λόγῳ εισηγήσεως. Όμως άγνωστο παραμένει ποιος ακριβώς έλαβε την απόφαση και υπό ποια μορφή. Σειρά ολόκληρη εγκρίτων Ιεραρχών εφιστούσαν την προσοχή της Συνόδου στην κρίσιμη κατάσταση της ανά την οικουμένη Ορθοδοξίας, στην μεγάλη περίσκεψη και εμβριθή μελέτη του προβλήματος χωρίς βιασύνη και τις έξωθεν πιέσεις. Μερικοί Μητροπολίτης, ακόμη και όσοι απουσίασαν από τη Σύνοδο, υπέβαλαν γραπτά αιτήματά τους στη Σύνοδο για αναβολή της λήψεως της αποφάσεως.

Αποφάσεις της Συνόδου Ιεραρχίας στην Εκκλησία της Ελλάδος λαμβάνονται με ψηφοφορία όλων των συνέδρων. Καίτοι, δεν διενεργήθηκε η ψηφοφορία της Ιεραρχίας ούτε επί του θέματος της αναγνωρίσεως των ουκρανικών σχισματικών παρατάξεων, αλλά ούτε και επί του θέματος εγκρίσεως των αποφάσεων της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου. Αυτά ειδικότερα πληροφόρησε ο Μητροπολίτης Κηθύρων Σεραφείμ: «Οἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται, ὡς γνωστόν, εἰς τόν ἐκκλησιαστικό μας χῶρο μέ ψηφοφορία: εἴτε δι' ἀνατάσεως χειρός, εἴτε φανερά, εἴτε μυστική ἤ κατόπιν ἐρωτήσεως πρός ὅλους τούς συνέδρους. Ἠμπορεῖ νά ὑπῆρξαν ἀρκετές φωνές ὑπέρ τῆς Αὐτοκεφαλίας, ἀλλά σημαντικός ἀριθμός ἦτο καί ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ὑπεστήριξαν τήν ἀντίθετη ἄποψι, ἀλλά καί αὐτῶν, οἱ ὁποῖοι σιωπῶντες συμπαρετάσσοντο μέ τούς δευτέρους».

Δεν υπάρχει σε ανοικτή πρόσβαση κάποιο επίσημο κείμενο που να υπογράφηκε από Έλληνες αρχιερείς και το οποίο θα μπορούσε κανείς να θεωρεί μαρτυρία της ενιαίας συνοδικής αποφάσεως της Τοπικής Εκκλησίας. Ακόμη περισσότερο, πολύ σύντομα διαδόθηκε είδηση ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδος δήθεν αναγνώρισε το ουκρανικό αυτοκέφαλο, κάτι το οποίο δεν συνάδει ούτε προς το κείμενο του ανακοινωθέντος, αλλά ούτε και στις θέσεις πολλών συνέδρων. Εγείρονται σοβαροί φόβοι, ότι ἐν προκειμένῳ αθετήθηκε ο συνοδικός τρόπος λήψεως αποφάσεων, που είναι ευλογημένος από τα λόγια των Αγίων Αποστόλων: «Ἔδοξε γὰρ τῷ ῾Αγίῳ Πνεύματι καὶ ἡμῖν» (Πραξ. 15. 28) καθώς και την υπερχιλιετή ιστορία της Μίας, Αγίας, Καθολικής και Αποστολικής Εκκλησίας.

Εάν το ουκρανικό σχίσμα πράγματι θα αναγνωρισθεί από την Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδος ή

τον Προκαθήμενό της – σε μορφή συλλειτούργων, λειτουργικής μνημονεύσεως του αρχηγού του σχίσματος ή αποστολής προς αυτόν επίσημων γραμμάτων – αυτό θα αποτελέσει μια θλιβερή μαρτυρία εμβαθύνσεως του διχασμού εντός της οικογένειας των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών. Όλη η ευθύνη του διχασμού θα επωμίζεται κυρίως ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαίος και εκείνες οι εξωτερικές πολιτικές δυνάμεις υπέρ των οποίων «νομιμοποιήθηκε» το ουκρανικό σχίσμα. Αντί να παραδεθχεί το διαπραχθέν σφάλμα και να προσπαθήσει να το διορθώσει με πανορθόδοξη διαβούλευση, ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος μπλοκάρισε κάθε πρωτοβουλία συνομιλιών στον τομέα αυτό και επί ένα χρόνο, σύμφωνα με πολλές μαρτυρίες, άσκησε μια άνευ προηγουμένου πίεση στους ιεράρχες της Εκκλησίας της Ελλάδος, απαιτώντας από αυτούς την αναγνώριση των σχισματικών. Έκανε επανειλημμένες δηλώσεις σχετικά με την αναγνώριση από την Εκκλησία της Ελλάδος των αντικανονικών ψευδο-ιεραρχών της Ουκρανίας ως μια υπόθεση προαποφασισμένη, σαν να μην επρόκειτο για μια ανεξάρτητη απόφαση της Αυτοκεφάλου Τοπικής Εκκλησίας. Η θέση της Εκκλησίας της Ελλάδος, η οποία είναι περιορισμένη ουσιαστικά ως προς το αυτοκέφαλο καθεστώς αυτής, περιπλέκεται με την διπλή δικαιοδοσία σημαντικής μερίδας της ιεραρχίας της, που ιεροκανονικώς εξαρτάται από την Κωνσταντινούπολη: π.χ. στους ιεράρχες αυτούς κοινοποιήθηκε εγκύκλιο γράμμα με απαίτηση να αναγνωρίσουν άμεσα τη νεόδμητη ψευδο-εκκλησιαστική δομή. Όσοι αποδείχθηκαν τολμηροί και έλεγχαν δημοσίως τις πλάνες του Κωνσταντινουπόλεως, προχωρώντας σε συζήτηση με αυτόν, δέχθηκαν απειλές, ζητήθηκαν να τους εφαρμοσθούν μέτρα πειθαρχίας, κατηγορήθηκαν για προδοσία και έλλειψη πατριωτισμού.

Λύπη προκαλεί ότι η ιστορική προσφορά του Ελληνικού λαού στη μεταλαμπάδευση της Ορθοδοξίας ανταλλάσσεται με πρόσκαιρα πολιτικά κέρδη και υποστήριξη των αλλοτρίων προς την Εκκλησία γεωπολιτικών συμφερόντων. Όμως αυτές οι καταχρήσεις του εθνικού αισθήματος δεν θα στεφανωθούν με επιτυχία. Δεν θα μπορέσουν θα υπονομεύσουν την ενότητα της πίστεώς μας, η οποία εξαγοράσθηκε με το αίμα των νεομαρτύρων και ομολογητών των Εκκλησιών μας. Δεν θα διακόψουν την ενότητα της ασκητικής μας παραδόσεως, η οποία διαμορφώθηκε με άθλους πολλών οσίων πατέρων και αγωνιστών. Δεν θα καταστρέψουν την αιώνια φιλία του Ελληνικού και των Σλαβικών λαών, η οποία πληρώθηκε με το αίμα των Ρώσων στρατιωτών και σφυρηλατήθηκε με κοινούς αγώνες για την ελευθερία του αδελφού Ελληνικού λαού.

Εκτιμούμε την προσευχητική κοινωνία με τους αδελφούς μας της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ελλάδος και θα κρατήσουμε με αυτήν ζωντανή, κανονική και ευχαριστιακή σχέση μέσω όλων των ιεραρχών και ποιμένων, οι οποίοι ήδη τάχθηκαν και θα ταχθούν στο περαιτέρω κατά της αναγνωρίσεως του ουκρανικού σχίσματος, μέσω όσων δεν θα μολυνθούν με συλλείτουργα με σχισματικούς ψευδο-ιεράρχες, αλλά θα αποτελέσουν παραδείγματα της χριστιανικής ανδρείας και σταθερής εμμονής στην αλήθεια του Χριστού. Ο Κύριος να τους ενδυναμώνει στον ομολογητικό τους αγώνα με πρεσβείες των Αγίων Μάρκου της Εφέσου και Γρηγορίου του Παλαμά, του Οσίου Μαξίμου του Ομολογητού και όλων των Ελλήνων Αγίων, τους οποίους ευλαβούμασταν και ευλαβούμαστε στην Αγία Ρως.

Ταυτόχρονα ενθυμούμαστε ότι οι ιεροί κανόνες κατακρίνουν όσους δέχονται σε προσευχητική κοινωνία και προχωρούν σε συλλείτουργα με τους καθηρημένους και ακοινωνήτους (Αποστ. 10, 11, 12, Α' Οικ. 5, Αντιοχ. 2 κα.). Κατόπιν τούτων διακόπτουμε προσευχητική και ευχαριστιακή κοινωνία με όσους αρχιερείς της Εκκλησίας της Ελλάδος δέχθηκαν ή δεχθούν σε τέτοια κοινωνία εκπροσώπους των ουκρανικών μη κανονικών σχισματικών κοινοτήτων. Επίσης δεν δίνουμε την ευλογία μας για προσκυνηματικές εκδρομές σε επαρχίες, οι οποίες ποιμαίνονται από τους ἐν λόγῳ ιεράρχες. Οι σχετικές πληροφορίες θα κοινοποιηθούν ευρέως στους προσκυνηματικούς και τουριστικούς οργανισμούς των χωρών, που αποτελούν τον κανονικό χώρο της καθ΄ημάς Εκκλησίας.

Η Ιερά Σύνοδος της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας εξουσιοδοτεί τον Αγιώτατο Πατριάρχη Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών Κύριλλο να διακόψει το μνημόσυνο του Μακαριωτάτου

Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος Ιερωνύμου σε περίπτωση καθ'ην ο Προκαθήμενος της Εκκλησίας της Ελλάδος αρχίσει να μνημονεύει στις θείες ακολουθίες αρχηγό μιας εκ των ουκρανικών σχισματικών παρατάξεων ή αναλάβει άλλες πρωτοβουλίες, που θα επιμαρτυρούν την γενομένη από αυτόν αναγνώριση του ουκρανικού εκκλησιαστικού σχίσματος.

Μια πηγή: https://mospat.ru/gr/news/46006/